

Hemþirelik Öþrencileri için Terapötik þletiþim Becerileri Ölçeði

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemþirelik Öþrencileri için Terapötik þletiþim Becerileri Ölçeði*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22914>

Özet

Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği (HÖTİBÖ), Karaca, Açıkgoz ve Demirezen (2019) tarafından hemşirelik öğrencilerinin hasta bakım sürecinde kullandıkları **terapötik** ve **non-terapötik iletişim becerilerini** ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek geliştirme çalışması sonucunda, HÖTİBÖ'nün toplam 16 maddeden oluşan ve üç faktörlü bir yapı sergileyen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Bu faktörler, "NonTerapötik İletişim Becerileri", "Terapötik İletişim Becerileri 1" ve "Terapötik İletişim Becerileri 2" olarak adlandırılmıştır.

Ölçek, hemşirelik eğitiminde iletişim becerilerinin kazandırılmasına yönelik programların etkinliğini değerlendirmede ve öğrencilerin klinik uygulamalara hazırlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ölçeğin derecelendirilmesi, 7'li Likert tipi bir format kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Terapötik İletişim, İletişim Becerileri, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik, Hemşirelik Eğitimi

Yazarlar

Aysel Karaca, Figen Açıkgoz, Didem Demirezen

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, klinik uygulamaların ayrılmaz bir parçası olan hasta-hemşire ilişkisinde öğrencilerin sahip olduğu **terapötik** ve non-terapötik iletişim becerileri düzeylerini objektif ve standart bir şekilde belirlemektir. Sağlık hizmetlerinde etkili iletişim, tedavi sonuçlarının doğrudan etkilediğinden, ölçek, hemşirelik öğrencilerinin bu alandaki güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini saptamaya yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek, aynı zamanda hemşirelik fakülteleri ve yüksekokullar için iletişim derslerinin müfredat içeriğini gözden geçirmeleri ve öğrencilere yönelik daha hedef odaklı eğitim stratejileri geliştirmeleri için önemli bir geri bildirim mekanizması sunar. Ölçeğin geliştirilmesi, Türk kültürüne özgü hemşirelik eğitimi bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı ihtiyacından doğmuştur.

Yapı

HÖTİBÖ, hemşirelik öğrencilerinin iletişim yeterliliklerini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, toplam 16 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, öğrencilerin

hem olumlu (terapötik) hem de olumsuz (non-terapötik) iletişim davranışları kapsamaktadır.

NonTerapötik İletişim Becerileri (7 madde): Bu alt boyut, hastayla kurulan ilişkide iletişimi engelleyen, yargılayıcı veya yetersiz yaklaşımları içermektedir.

Terapötik İletişim Becerileri 1 (6 madde): Bu boyut, genellikle empati, aktif dinleme ve duygusal destek gibi temel olumlu iletişim becerilerini ölçer.

Terapötik İletişim Becerileri 2 (3 madde): Bu boyut ise daha spesifik veya ileri düzey terapötik teknikleri ölçmeye odaklanmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan çalışmalar, aracın teorik yapıyla uyumlu olduğunu göstermiştir. Yapılan **Faktör Analizi** (Açıklayıcı Faktör Analizi), ölçeğin toplam varyansın önemli bir kısmını açıklayan, birbirinden bağımsız üç temel faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktörlü yapı, toplam 16 madde ile ölçeğin beklenen psikometrik özelliklerini desteklemektedir.

Geçerlik çalışmaları, maddelerin ilgili alt boyutlara yüksek yüklerle dağıldığını ve teorik olarak beklenen yapıya doğrulandığını göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin gerçekten de hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerini ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa** katsayısıyla değerlendirilmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin genel olarak güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir:

Ölçeğin Toplam **Cronbach Alfa** Değeri: 0,775 (Kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik).

"NonTerapötik İletişim Becerileri" Alt Boyutunun **Cronbach Alfa** Değeri: 0,826 (Yüksek güvenilirlik).

"Terapötik İletişim Becerileri 1" Alt Boyutunun **Cronbach Alfa** Değeri: 0,791 (iyi düzeyde güvenilirlik).

"Terapötik İletişim Becerileri 2" Alt Boyutunun **Cronbach Alfa** Değeri: 0,601 (Sınırdan veya kabul edilebilir alt güvenilirlik, ancak 3 maddeden oluşması nedeniyle bu değer kabul edilebilir olarak değerlendirilmiştir).

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları, ölçek maddelerinin kendi içlerinde tutarlı olduğunu ve ilgili yapıya güvenilir bir şekilde ölçtüğünü teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek amacıyla yürütülen **Faktör Analizi**, ölçeğin geliştirme aşamasındaki en kritik adımını oluşturmuştur. Analizler sonucunda, ölçeğin 16 madde ile üç temel

faktör etrafında toplandıktan sonra saptanmıştır. Bu üç faktörlü yapı, hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin karmaşık doğasını yansıtmaktadır.

Faktör yükleri, maddelerin ait oldukları alt boyutları yüksek oranda temsil ettiğini göstermiş, bu da ölçek yapısının sağlam olduğunu desteklemiştir. Faktör yapısının netliği, ölçeğin hemşirelik uygulamaları ve eğitimi bağlamında kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Çeşidi: Geliştirme

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hemşirelik Öğrencileri

Yaş Grubu: Yükseköğretim Düzeyi (Genellikle 18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki hemşirelik lisans programlarına kayıtlı öğrenciler.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme (1= "hiçbir zaman" - 7= "her zaman"). Yüksek puanlar ilgili becerinin daha yüksek düzeyde kullanıldığını gösterir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, İletişim, Terapötik Beceriler, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Yapı Geçerliliği

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Yayınlanan makalede belirtilmemiştir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: ayselkaraca@duzce.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (Sorumlu Yazar Aysel Karaca)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Aysel KARACA ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin prosedürleri yazarın takdirine bağlıdır.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir. Orijinal makalenin bağlantısı: dergipark.org.tr. Orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: hemsirelik-ogrencileri-icin-terapotik-iletisim-becerileri-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Karaca, A., Açıkgöz, F. ve Demirezen, D. (2019). Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeğinin geliştirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 72-79.

Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği Maddeleri

Ölçek Alt Boyutları ve Madde Sayıları:

NonTerapötik İletişim Becerileri (7m)

Terapötik İletişim Becerileri 1 (6m)

Terapötik İletişim Becerileri 2 (3m)